

מז'ת - עדכון שבועי
נכון ל-21.4, שעה 12.00

א. תהליך - עדכון

1. בדיוני ועדת עזה יריחו בקהיר, ניתן להצביע על שני מוטיבים עיקריים:
  - א. נביל שעת' דיווח (20) על התקדמות ניכרת, ברוב הנושאים שעמדו במוקד חילוקי הדעות: נוסח ההסכם לגבי העברת הסמכויות האזרחיות, בכללן נושא המים; שחרור האסירים; תחום השיפוט. מוגד וותרו עדיין מחלוקות סביב מפת עזה ודיווח על קשיים בשיחות הכלכליות בפריס.
  - ב. חודשו המגעים בין אש"פ לישראל בדרג גבוה: ערפאת ושה'ח פרס וועדו בבוקרשט ואבו מאזן וועד בקהיר עם אמנון שחק.
2. במסגרת התוודות בהתבטאויות בכירי אש"פ בלטה בימים האחרונים וימה חיובית בהתבטאויותיהם (ערפאת, אבו מאזן, שעת') לגבי האפשרות להגיע להסכם כבר בשבוע הדיונים הבא, תוך יישום מהיר של מה שהוסכם, ודחיית חלק מהסוגיות לשלב שלאחר החתימה על ההסכם.
3. ההסברה הסורית הגבירה בקורתה כלפי ארה"ב, כנראה לקראת בקור כריסטופר. ארה"ב מוקעת כגורות הלובי הציוני, הן בסירובה לבא לקראת סוריה במישור הביטורלי עם ארה"ב והן בתמיכתה בעמדות ישראל בנושא המו"מ הביטורלי וסיועה המדיני, הכלכלי והצבאי לישראל. בתנאים אלו מאבדת ארה"ב את אמנותה כמתווך הוגן. כן נטען שאין טעם ב"סבובי סרק" שלא יביאו לתוצאות קונקרטיות. סוריה גם חזרה על התנגדותה להסכם נפרד ו/או חשאי ולהעלאת דרג השיחות, הוקעת הסכם אוסלו והמו"מ הנפרד עם הפלסטינים כשורש כל רע, ודחיית ההצעות הישראליות שהופיעו בעיתונות כלא מחדשות דבר שכן אין בהן התחיבות לנסיגה מלאה.
4. ושיא לבנון נפגש עם אסד וח'דאם (20) בדמשק כדי לתאם עמדות לקראת בואו של כריסטופר לאיזור, אף שלא ברור עדיין, אם יבקר בבירות.
5. ירדן ממשיכה ליצור זיקה בין פתרון סוגית נמל עקבה לבין התהליך המדיני. בהקשר זה ניתן להדגיש:
  - א. לראשונה, וכרך שמה של ישראל לפרשה עת רה"מ מג'אלי הצביע על "זיקה אפשרית" בין האשמות ישראל סביב פעילות החמא"ס בירדן לסוגיה זו.
  - ב. המשך הבעת המחאה במישור הרבצ"ד - הכינוס בנושא מים שנוערך בעומאן.
  - ג. הירדנים ממתינים למעשה לפגישת חסין-כריסטופר שצפויה להתקיים בלונדון (שם עושה המלך בביקור פרטי) בתקווה ששה"ח האמר' יביא עימו את ה"נוסחה הגואלת".
6. הדיפלומטיה המצרית הפחיתה את מעורבותה השבוע במו"מ המתנהל בקהיר,

נוכח "החמצת" תאריך היעד (13/4), ובשל העובדה שהצמרת המצרית, ובראשה מובארכ, יצאה לביקור בעומאן ובסין. הביקור ביפאן, שוכלל במסגרת הסיור, בוטל עקב התפטרות ה"מ היפאני.

ב. החמא"ס משנה מדיניותו ?

7. בימים האחרונים מתנהלת פעלתנות אינטנסיבית בקרב פעילי החמא"ס. במסגרת זו פורסמו שתי הצהרות, האחת מטעם הלשכה המדינית של החמא"ס והשניה מטעם מוסא אבו מרזוק, ראש הלשכה המדינית של חמא"ס. בהודעות, ניתן להצביע על חריגה, מהעמדות הידועות של הארגון, לפחות בכל הנוגע לזכויות, ולו מותנית ובעייתית, להסכם כלשהו מול ישראל. וכן ביחס לאבחנה שהם עושים בקשר לפיגועים בין "חיילים ומתחילים" (המהווים יעד לגיטימי) לבין "אזרחים":

א. בתחום המדיני: דורשת החמא"ס במסגרת מה שמכונה על ידה כ"התחלה זכוונה" מול ישראל: נסיגת ישראל מכל השטחים (שכבשה ב-67', כולל ירושלים); פרוק ההתנחלויות; קיום בחירות חופשיות, שיקבעו את הנהגת העם הפלס', שתישא ותיתן עם ישראל. כן ישנה לראשונה, מצד פעיל בכיר כאבו מרזוק, הבעת זכויות להשתתף בבחירות ולקחת חלק בגופי הממשל העצמי.

ב. בתחום הפח"ע: "מבטיחה" הודעת "הלשכה המדינית" להתמקד בתק' הממשל העצמי בהתעמתות עם ישראל, אך "מוכנה" לשקול מחדש את סוגי הפיגועים (קרי: וגד אזרחים), בתנאי שישראל תפסיק "להרוג אזרחים פלס' לא חמושים". במקביל, מבהירה החמא"ס ביחס לפיגועים בעפולה וחדרה כי מדובר בצעדים "יוצאי דופן" שכן מדיניות התנועה היא לפגוע רק ב"חיילים ומתחילים".

8. כאמור, ההצהרות הללו, הושמעו בעקבות ההאשמות הישראליות, שהופנו לעבר ירדן, ומתוך חשש בקרב החמא"ס שמא ישראל תנסה לפגוע בפעיליה גם מחוץ לשטחים. ניתן להניח, אם כן, שתכליתן להקרין כלפי חוץ דימוי מתון יותר של התנועה. מאידך, אין להוציא מכלל אפשרות את סמיכות הזמנים להתקדמות במו"מ הישראלי-פלס' ומימוש קרוב של הסכם "עזה-יריחו". על כן, אפשר שאנו עדים לראשיתו של תהליך חדש מבחינת החמא"ס לקראת יישום הממשל העצמי הפלס'.

9. אזהרות ישראל סביב פעילות החמא"ס בירדן המשיכו להכות גלים (כולל בעיתונות הירדנית). במקביל לתגובות הפומביות שדחו, כזכור על הסף את ההאשמות הישראליות, נראה שבמישור המעשי המשטר אכן הבין כי אין מנוס מוקיטת צעדים וגד אושי החמא"ס. במסגרת זו דווח, בין היתר, כי אלו וקראו לבירור אצל גורמי המודיעין הירדניים ודרכוניהם הירדניים ולקחו מהם זמנית. עם זאת, בשלב זה לפחות, אין ביכולתנו לאשר האם ווקטו כלפיהם מהלכים ספציפיים במטרה להגביל את פעילות החמא"ס. בהקשר זה הירדנים קידמו בברכה את הנימה המתונה שנשמעה בהצהרות האחרונות מפי החמא"ס. ניתן להניח, שהמשטר הירדני מבקש להוריד פרשה זו מסדה"י הציבור, מהר ככל שניתן.